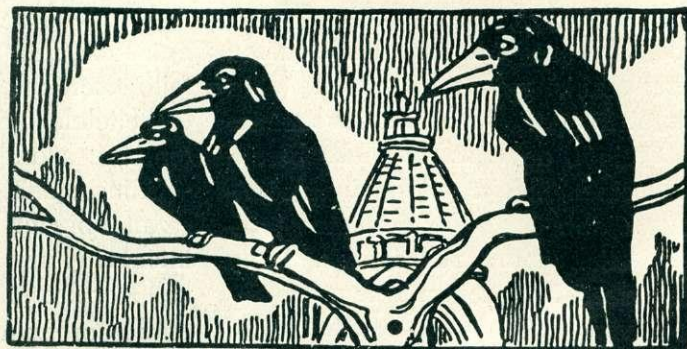

MI. UJSÁG AZ. ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST FŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1928.

XV. évfolyam. 5.—6. szám.

Március 1.—15.

KIADJA: BUDAPEST FŐVÁROS
ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE

Az állat- és növénykert igazgatóságának
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL DR.

Megjelen mint az „A TERMÉSZET”
:o: :o: :o: melléklapja :o: :o: :o:

ÁLLATKERTÜNK FEJLESZTÉSE.

Írta: Raitsits Emil dr.

Székesfővárosunk egyik legdíszesebb parkjának, a Városligetnek, egyik határát Állat- és növénykertünk alkotja. Ezután az örökké zakatoló és füstös levegőjű vasúti pályatest. Világvárosunk egyik legdíszesebb gyógyfürdőjével tőszomszédságban a mutatványos telep megfelelő keretet nem alkot.

Állat- és növénykertünk jövőbeli fejlesztésének tervezgetése a gazdasági helyzet szemmel tartása mellett máris időszerű és intézményünk nézőpontjából három csoportba osztályozható.

Az első csoportba azok a tervek tartoznak, amelyek a mostani keretben levő állat- és növénykertünknek javítását, fejlesztését, a modern tudományos és gyakorlati tapasztalatok szerint megkívánt tökéletesítését szükségesszerűvé teszik.

A második csoportba illeszthetők azok a jövő tervek, amelyek a mutatványos telepnek korábbi időben remélhető és a vasúti pályatestnek esetleges kitelepítésével rendelkezésre álló területfelhasználás folytán szem előtt kell tartani.

A harmadik csoportba tartoznak azok a tervezgetések, amelyek az állat- és növénykertünk részéről a világvárosi gyógyfürdőnek megfelelő

környezetet vagy átmenetet a világváros zajos életébe nyújtsanak.

Ezeknek a nagyszabású terveknek rövid időn belüli megvalósítása a mostani gazdasági viszonyok között természetesen belátható időn belül alig remélhető. Azonban a kedvező gazdasági helyzetnek esetleges beköszöntésekor remélhető rohamos fejlődés adott esetekben az állatkert vezetőségét se találja készületlenül, ez okból már most kell oly állat- és növénykerti fejlesztési tervezgetéseket a székesfővárosunk városfejlesztési programjába beleilleszteni, amelyeket állat- és növénykertünknek különleges elhelyezése már a mostani beépített terület alapján szükségszerűen megkíván.

Állat- és növénykertünk érdemes tervezőinek külföldi tanulmányai és az akkori állatkerti berendezések tervei szerint erre a kis területre mindazt össze kellett halmozniok, amelyen a mai napon is kultúrintézményünk nyugszik.

1911. év óta, mint az intézmény megbízott szakértője, intézményünk berendezését éber figyelemmel kísérem és a célirányos fejlesztést, továbbá az újjáépítés idejében a legjobb tudás s irányelvek szerint alkotott állat- és növénykertünknek most már lényeges-

nek bizonyult hibáinak javítását javaslataimmal alátámasztani törekszem.

Mielőtt a mostani állat- és növénykert célirányos fejlesztését tárgyalnám, meg kell állapítanom, hogy intézményünk elsősorban az állattannak és növénytannak szolgálatában áll és főleg a nagyvárosi közönség és tanulóifjúság oktatására és a közönségnek a természetszeretetre való megkedveltetésre szolgál. Ez okból már a megalkulása pillanatában más hely nem is lehetett alkalmasabb, mint a Városliget közelében levő parkunk. Amint állat- és növénykertünk a fővárostól távolabb eső szabad természetbe került volna, a tudományos nézőpontból igen helyesen felfogott környezetbe, a távolság folytán előállott látogatottság hiánya már eleve nem szolgálta volna a közoktatás céljait, nem is említve azt, hogy ilyalapon a látogatottság gyérülése folytán az igen csekély bevételekkel szemben a kultúrintézmény fentartása lényeges kiadási többletet okozott volna. Fölvethető az is, hogy így nagyobb területen talán lényegesebb eredményeket lehetett volna elérni az állattenyésztés és növénytermelés terén. Ez utóbbi csakis úgy képzelhető el, hogy az állat-és-növénykertnek ily irányelvek alapján nyugvó megalkotása esetében többezer holdas

hegyes-völgyes, folyó-állóvízes, lapályos, pusztaságos területet kellett volna berendezni, mely nagybirtok talán magát föntartotta volna jövedelmezőségeiből, de fejlesztésének, berendezéseinek, illetőleg hiányainak pótlására újabb és újabb beruházási hitelek lettek volna szükségesek. Az ily berendezésű terület már nem is állat- és növénykert, hanem nemzeti park, amelyben minden élőszerkezet a maga természetes körülményei között a helyét megtalálja. Az oktatásra szolgáló állat- és növénykertek mellett a nemzeti parkok megalapozását minden előrehaladottabb ország kívánatosnak tartja és több helyen meg is alkotta. Hazánkban ily nemzeti parkot nagybányai vitéz *Horthy Miklós* kormányzó úr őfőméltósága, nemeskéri *Kiss Géza* fővadászmeister felügyelete és irányítása mellett, a visegrádi m. kir. Vadaskertben az európai bölényvédelmi parkkal együttesen megalapozta.

A nagy világvárosok mellett levő állat- és növénykertek azonban nem szolgálhatják a nemzeti parkok érdekeit. A természetes élettől távol élő és rendszerint sok szabad idővel alig bíró fővárosi embertársainkkal és így főleg a természettudományokkal foglalkozó tanulóifjúsággal a természet csodáit és különböző alkotásait minél könnyebb hozzáférhetőséggel a városok közvetlen közelében alkotott parkokban ismertethetjük. Ez okból az állat- és növénykerteket oly helyen kell megalkotni, hogy azok minél hozzáférhetőbbek, minél áttekinthetőbbek legyenek. A szemléltető oktatásnál az a fontos, hogy a tanulni vágyó a természet alkotásait lehetőleg közlelő, szemtől-szemben láthassa. Az egyes állat- és növényfajok, fajták megfelelő rendszertani vagy földrajzi csoportosításban helyezendők el, hogy a rajtok észlelhető hasonlóságok, illetőleg különbözőségek szembeötlően és könnyen megérthetően hívják fel a látogató közönség figyelmét. Az állat- és növénykertek területe ne legyen túl nagy, de egyúttal ne legyen túl kicsiny, mert akkor a túlszűfoltóság a rabságban élő állatok kárára szolgál.

A szorosan egymás mellett helyeződő épületek, utak a növényzet megfelelő fejlődésére is gátlólag hatnak, illetőleg életfeltétele meg nem felelő szűk területre szorul.

Sajnos, állat- és növénykertünkre ez utóbbi áll. Ez okból már jóelőre intézményünk szakszerű fejlesztésére kell gondot fordítani.

Elsősorban a már meglévő területen levő állatkertünknek hiányait kell pótolni és a célnak meg nem felelő berendezéseknek javítására kell törekedni. Állat- és növénykertünk a fejlődést hátráltató háború és forradalmak lezajlása után lépésről-lépésre a modern fejlődés terére lépett. Az elhanyagolt épületeknek lényeges összeget felemészítő karbantartása után székesfővárosunk tanácsának határozata értelmében mindig volt mód arra, hogy a fejlődés terén előrehaladjon. Pálmaházunk egyik szárnyépületében, az életfeltételnek megfelelő helyiségben ideiglenesen helyet kapott a forró égövi állatok aquariuma és terrariuma. Bár ez a megoldás csak ideiglenesnek tekinthető, mégis a múlt évben nálunk járt zoológusok állatkertünknek erről a berendezéséről is elismerőleg nyilatkoztak. A modern tervek alapján készülő nagy aquarium és terrarium helyszűke miatt csakis a területmagnagyobbodás esetében állítható fel. A téli tartózkodásra teljesen alkalmatlan strucház lényeges átalakítása után a régen szükségelt hiányt pótolta az új madárház épülete, melyben a forró égövi víziszárnyasok az év nagyobb részét, a hideg őszi, téli és kora tavaszi napokat mostan már oly modern higiénés helyiségben tölthetik, hol a látogatóközönség a madarakat a kedvezőtlen időjárás esetében is megtekintheti. A nagy madárház átalakítása szintén igen kívánatos volna, erre azonban egyideig gondolni sem lehet, mert az emlősállatok házai, illetőleg helyiségei sem maradhatnak vissza a fejlesztés, a javítás terén.

Így elsősorban a legfontosabb és leg-sürgősebb az oroszlanok és tigrisek befogadására szolgáló megfelelő napvilágos és higiénés állatház felépítése.

(Folytatása következik.)

• H Í R E K •

Cerva Frigyes. Állatkertünk madárházának érdemes főfelügyelője, *Cerva Frigyes*, súlyos műtét után betegségéből felépült. Ezúton is számos éven keresztül tartó jó egészséget kívánunk.

Nem jött meg az északnyugati depresszió — nem jöttek meg az erdei szalonkák.

Az 1927. évi emlékezetes szalonkavonulás idején március 2—6. között volt az erdei szalonkák fővonulása. Erre az időszakra esett az összes érkezési adatok 40 százaléka. Ugyanabban az esztendőben az első északnyugati depresszió február 22-én kezdődött és tartott egyfolytában március 1-ig, majd 4-én új depresszió keletkezett és tartott 8-ig. Az idén még nem jelentkezett depresszió — északnyugati alacsony légnyomás — de nincs is még hír a hosszúcőrűekről.

Érdekesnek és tanulságosnak ígérkezik a két esztendő szalonkavonulásának az összehasonlítása s ehhez minél több érkezési adat bejelentését kéri a M. kir. Madártani Intézet, Budapest, II., Debrői-út 15. Az eredményről majd beszámolunk.

Állatkertünk lelkes ajándékozói: Erdő- és mezőgazdasági hivatal, apró hazai éneklő madarak, Silberer Gyula tanuló, VI., Királyutca 67. II. 21., 13 fehér egér, Szücs István tanuló, VI., Üteg-utca 23., 2 egér, 1 patkány, Sey Ernő őrnagy, VII., Dembinski-utca 7. I. 7., 1 kakadú, Bányai Zsigmond, Budapest, Margitsziget, 1 bukó, Szahlenner Béla altábornagy, I., Budaörsi-út 1., 1 karvaly, Végh Ödön postafelügyelő, Nagykanizsa, 1 nyíl farkú réce, Schreiner Béla dr., VI., Andrassy-út 45. II., 1 angoramacska, Blezsák József, VII., István-út 32., 1 mókus. Állatkertünket támogató önzetlen adakozóknak ezúton is hálás köszönetet mondunk.

Újszülött kétpúpú teve az állatkerthben. Március 15—16-ika virradóra a kétpúpú tevéknél örvendetes esemény volt. A világrajött kétpúpú tevének életerősnek bizonyult, csupán anyja elsőszülöttjével nem sokat törődött. Az újszülött „*Solus*” nevű nőtény kétpúpú tevécskénk szoptatásánál az ápolószemélyzetnek segédkezése szükségessé vált. A gondos ápolás folytán az újszülött felnevelése remélhető. Legközelebbi számunkban jól sikerült fényképét hozzuk.

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr.

APRÓ HIRDETESEK

Az apróhirdetés minden zava 10 fillér.
A legkisebb hirdetés egyszeri megjelenése 1 pengő.

Előfizetési vagy hirdetési díj Állatkert Budapest, VI., küldendő.

➡ Csakis válaszbélyeg beküldése esetén felelünk ➡

„A Természet” előfizetési ára egy évre 6 pengő.

Természettudományi Közlöny. Szerkeszti: Ilosvay Lajos közreműködésével Gombóczi Endre és Szabó-Patay József. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 16.

„Magyar Foxterrier-Tenyésztők Egyesülete” Budapest, Állatorvosi főiskola poliklinikája, VII., Rottenbiller-utca 23-25. Telefon: József 8-30.

Magyar Nemeskanári Tenyésztők Országos Egylete. Székhely: Budapest, VII., Hársfa-utca 51. sz.

„Figyelő Állatkert” díjazott magyar kuvasz kan, fedezésre rendelkezésre áll. Tulajdonos: Rónai György, Kerepes, Helvétia-telep.

Magyar gombáskönyvek és képek. Budapest, II., Debrői-út 15. Kérjen ingyenes tájékoztató nyomtatványt és színes képet!

A kanári származása, tenyésztése és kiképzése. Írta: Fodor Pál és A kanári betegségei és azok gyógyítása. Írta: Raitsits Emil dr. Kapható: ifj. Kellner Ernő nyomdájában, Budapest, V., Csáky-utca 10.

„Mucsa” tenyésztelep jelenti, hogy „Elment Szabóki” kuvasznőstény ku. I. 71. „Elég Állatkert” hímkuvasz ku. I. 75. után 1928 február hó 20-án 5 hím és két nőstény kölyköt velett.

„Náci von Soroksár” rövidszőrű német vizsla. (Apja: Alf von Lerchenfeld. Anyja: Lotte Königsbrunn) kiállításon két I. díjjal kitüntetve, díjtalanul fedez néhány törzskönyvezett szukát.

Másfél éves barna dobermann kan, kedvezőtlen lakásviszonyok miatt jutányos áron eladó. vitéz Kocsárdy Dezső, Újdiósággyőr.

Keresek vételre vízivadászatra alkalmas 5-6 hónapos, szobatiszta kan vizslakölyköt (setter, csehvizsla, magyar vagy angol vizslát). Jeney Károly ny. kir. ítélőtáblai bíró, Zsarolyán, u. p. Nagyszekeres, Szatmár megye.

Magyar Kutyaajták Törzskönyve:

„Kulacsos” (u) tenyésztelepnevet Kulacsy Elemér részére elfogadta.

„Kulacsos” tenyésztelep jelenti, hogy Fityene Állatkert Ku. I. 149. kuvaszt 1928 III. 2-án Munkácsi Ali Ku. I. 112. kuvasz kan befedezte.

„Remény Pátria” 1928 III. 12-én elhullott.

„Sisemol kennel” jelenti, hogy Diadém Bábolna (Ch. Usksider-Girly II. Kisbér) drótszőrű szukáját 1928 II. 1-én befedezte Ch. Fellow of Szeged (Sampusz Földönfutó — Hessay Öregvár) drótszőrű fedező kan.

„Bácskai” tenyésztelep (Domokos Gyuláné) Figyelő Állatkert MKT. Ku. I. 98. kan és Fehér-cseléd Kata Állatkert MKT. Ku. I. 124. kuvasz szuka után 6 : 1 kölyök 1928 január 24-én született.

:: :: A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr. :: ::

HA AZT AKARJA, HOGY
KUTYÁJA
SZÉPEN FEJLŐDJÉK, ETESSE
FATTINGER
KUTYALEPÉNNYEL
MÁR KAPHATÓ:
SKABA ÉS PLÖKL-NÉL
BUDAPEST VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 33

LOPOS GYULA
szabadalmazott iskolapadok, iskolai bútorok,
atlétikai sportcikkék és tornaszerek gyára
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85. TELEFON: Ó. 625-05
Árjegyzéket és költségvetést felszólításra küldök.

HALÁSZATI FELSZERELÉSEK, LAWN-TENNIS-HÁLÓK,
GAZDASÁGI KÖTÉLÁRÚK, HEVEDEREK, ZSINEGEK,
SZÖVŐFONALAK, SZÖVŐPAMUTOK, LENFONALAK
ÁDÁM MIKSA R.T.-NÁL
FŐÜZLET: IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 6-7 TELEFON JÓZSEF 61-48
FIÓKÜZLET: VI., THOKÓLY-ÚT 16 TELEFON JÓZSEF 61-17

Fennáll 54 év óta **MAUTHNER ÖDÖN** **Fennáll 54 év óta**
Magtermelő és Magkereskedelmi Részvénytársaság Budapest
Központ: VII. ker., Rottenbiller-utca 53. szám. | Legkiválóbb minőségű gazdasági magvak. Fajtiszta, legmagasabb csira-
Fióközlet: IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. szám. | képeségű konyhakerti és virágmagvak. Fűmagvak és fűmagkeverék kerli
Kertészeti telepek: | pázsitok, állandó kaszálók és legelők létesítésére.
I. kerület, Budakeszi-út 75. szám és Csepel | ~ Legjobb gyártmányú méhészeti és kertli eszközök. ~
DÍSZESEN KIÁLLÍTOTT KÉPES FŐÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE
Telefon: József 463-65. **Sürgőnycím: Mauthnerek.**

ZIMMER FERENC HALKERESKEDELMI R-T.

BUDAPEST, KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK. TEL. J. 48-94
FIÓKÜZLET: V., JÓZSEF-TÉR 13. TEL. TERÉZ 150-65
IRODA: IV., VÁMHÁZ-KÖRÚT 13. TEL. JÓZSEF 35-39

Állatorvosi és gazdasági cikkek

VEGYIPARI GYÓGYÁRÚK, KÖTSZEREK, GUMMIÁRÚK,
MENTŐSZEKRENYEK, FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK

Lengyel „MEDVE” drogeria

BUDAPEST, VIII., BAROSS-TÉR 22. ☛ TELEFON: J. 16-64

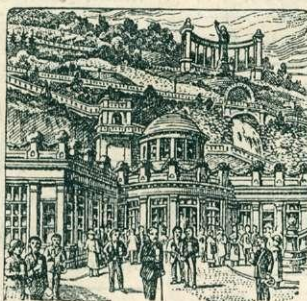
SCHREIER BÉLA

Kereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, VII., Izabella-u. 34.

VESZ és ELAD

mindennemű szálás- és
szemestakarmányt,
örleményféléket,
gabonaneműeket.

Telefon: József 438-49 és 320-52

H
A
R
M
A
T
V
Í
Z

A HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS

szénsavval telített vize
a legkedveltebb üdítővíz

KAPHATÓ MINDENÖTT

Dr. Lendl Adolf utóda

FÁBA REZSŐ preparatoriuma

....

BUDAPEST
II. ker., Donáti-utca 7. sz.
Telefon: 1-94

Állat- és Növénykertünk

legszébb a tavasz ébredésekor

Kedvezőtlen időjárás esetében a pálmaház, a
madárház, a struccház, az exotikus madarak
háza, az aquarium, a majmok, a ragadozók,
antilopok és vastagbőrűek házának fűtött helyi-
ségekben a természet csodáin gyönyörködhetünk

VÁLTSUNK ÁLLATKERTI BÉRLETJEGYET

MINDEN LÁTOGATÓNK ÚTMUTATÓNKAT
80 FILLÉRES ÁRBAN VEGYE MEG